

Alfik Humanistyczny

10 grudnia 2008

KOS – klasa I gimnazjum

Czas trwania konkursu: 45 min.

Witamy Cię. Do każdego pytania podane są 4 odpowiedzi: A, B, C, D. Jeżeli wśród nich jest poprawna, zaznacz ją na karcie odpowiedzi, jeżeli tak nie jest, zaznacz na karcie odpowiedzi E. Otrzymujesz od nas 30 punktów – tyle ile jest pytań. Za odpowiedź błędną otrzymujesz punkty ujemne równe $\frac{1}{4}$ liczby punktów przewidzianych dla danego pytania. Zapraszamy do konkursu OMNIBUS (25.03.2009). Informacje o konkursach na naszej stronie internetowej www.mat.edu.pl

Życzymy przyjemnej pracy. **POWODZENIA !**Dawid Juraszek *Za jedwabną kurtyną (Polityka nr 22, 31 maja 2008)* fragment

Rozpad imperium mongolskiego i wzrost potęgi islamu przyniosły kres Jedwabnego Szlaku. Świadomość, że na drugim końcu świata leży potężny kraj, źródło pożądanego dóbr, inspirowała nie tylko Kolumba. Pierwszym znanym z nazwiska Europejczykiem, który drogą morską dotarł do Chin, był Portugalczyk Jorge Alvares. W 1513 r. zacumował w okolicach delty Rzeki Perłowej. Pół wieku później Portugalczycy mieli już bazę handlową w Makau.

Pierwszymi mieszkańcami enklawy byli jezuici. Stąd kierowali działalnością misyjną w całej Azji Wschodniej. Ze względu na poziom wykształcenia chińskiej elity i obecność uczonych muzułmańskich, do Chin wysłano mnichów biegłych w matematyce i astronomii. Kiedy włoski zakonnik Mateo Ricci odkrył błąd w obliczeniu przez miejscowych astronomów momentu zaćmienia Słońca w 1596 r., dwór cesarski w Pekinie stanął przed jezuitami otworem. Od tamtej pory wielu cesarzy z dynastii Ming (1368-1644) i mandżurskiej Qing (1644-1912) utrzymywało jezuitów na swoich dworach i przychylnym okiem patrzyło na szerzenie wiary chrześcijańskiej.

Pytania za 3 punkty

- Adresatem powyższego tekstu jest:
A) wyłącznie specjalista z zakresu historii stosunków handlowych
B) naukowiec: historyk lub ekonomista
C) przeciętny czytelnik niezajmujący się na co dzień historią
D) osoba duchowna
- Główny temat powyższego fragmentu artykułu najlepiej określa sformułowanie:
A) znaczenie Jedwabnego Szlaku
B) kres kontaktów Europy z Chinami
C) podbój Chin przez Portugalczyków
D) historia kontaktów Chin z Europą po upadku Jedwabnego Szlaku
- Powyższy tekst:
A) należy do literatury pięknej
B) ma charakter popularnonaukowy
C) jest podzielony na wersy
D) nie jest pisany prozą
- W swojej wypowiedzi autor unika:
A) słownictwa potocznego
B) wyrazów obcego pochodzenia
C) zdań złożonych
D) umiejscawiania opisywanych wydarzeń w czasie
- Wywód powyższy charakteryzuje się:
A) emocjonalnością
B) wielowątkowością
C) koncentracją na faktach
D) niejednorodnością stylistyczną
- Prezentowane przez siebie wydarzenia piszący uważa za:
A) potwierdzone w źródłach i bezsprzecznie pewne
B) w większości udokumentowane
C) przypuszczalne w swoim przebiegu
D) niepewne
- W swojej wypowiedzi piszący:
A) koncentruje się głównie na analizie skutków podanych przez siebie faktów
B) skupia się przede wszystkim na samych faktach
C) analizuje stosunki wewnątrz państwa chińskiego
D) krytycznym okiem patrzy na imperializm europejski
- W swoim tekście autor:
A) przedstawia własną wersję wydarzeń
B) polemizuje z innymi teoriami
C) odwołuje się do źródeł
D) nie podaje informacji mających za założenia zrewolucjonizować poglądy naukowców w omawianej kwestii
- Pierwsze zdanie powyższego wywodu ma charakter:
A) opisu
B) oceny
C) twierdzenia
D) wątpliwości
- Zakończenie cytowanego artykułu:
A) określa charakter relacji władców Chin z przedstawicielami cywilizacji europejskiej
B) jest morałem
C) nie nawiązuje do myśli rozwijanej w toku wypowiedzi, wprowadzając nowy temat
D) wskazuje na główną przyczynę kresu Jedwabnego Szlaku

Pytania za 4 punkty

11. Przyczyny upadku Jedwabnego Szlaku, zdaniem autora tekstu, należy upatrywać w:
- A) ekspansji Portugalczyków B) rosnącej potęgze jezuitów
C) zmian politycznych w jednym z głównych państw, przez które przebiegał
D) szerzeniu się wiary chrześcijańskiej w krajach Dalekiego Wschodu
12. Z powyższego artykułu można dowiedzieć się, że nawiązywaniem kontaktów z Chinami zainteresowani byli:
- A) Portugalczycy B) Hiszpanie i Portugalczycy C) tylko Hiszpanie D) jezuita
13. O wymienionym w tekście Krzysztofie Kolumbie możemy powiedzieć, że:
- A) był Hiszpanem B) opłynął jako pierwszy w historii żeglarz kulę ziemską
C) był Włochem D) odkrył drogę morską do Indii
14. Rolę jezuitów w nawiązywaniu stosunków z Chinami autor w swoim tekście określa jako:
- A) drugorzędną B) kluczową C) negatywną D) marginalną
15. Zgodnie z informacją podaną w powyższym tekście Portugalczycy przybyli do Chin w:
- A) XIV w. B) XV w. C) XVI w. p.n.e. D) XVI w.
16. Prawdą jest, że:
- A) Jorge Alvares był jezuitą B) wyprawa Alvaresa odkryła Chiny
C) największym sukcesem ekspedycji Alvaresa było zdobycie Makau i założenie w nim bazy handlowej
D) baza w Makau powstała w tym samym stuleciu, w którym do Chin dotarł Alvares
17. Zgodnie z informacją zawartą w powyższym tekście Chiny były atrakcyjne dla europejskich potęg, ponieważ:
- A) stanowiły ważny punkt strategiczny B) były atrakcyjne ze względów gospodarczych
C) stanowiły ważny ośrodek naukowy D) przez nie prowadził szlak handlowy do Indii
18. Nawiązując kontakty handlowe z Chinami, Europejczycy zdawali sobie sprawę z:
- A) nieprzychylności tamtejszych elit B) niechęci Chińczyków do kontaktów handlowych ze światem zewnętrznym
C) wewnętrznego rozbitcia Chin D) wysokiego poziomu intelektualnego tamtejszych elit
19. Na podstawie analizy powyższego tekstu można wywnioskować, że użyte w nim słowo *enklawa* należy rozumieć jako:
- A) odległa kraina B) obca ziemia C) wydzielony obszar D) zdobyte terytoria
20. Z powyższego tekstu możemy dowiedzieć się, że:
- A) zakonnicy jezuita byli ludźmi niezwykle wykształconymi
B) jezuitów bardziej od działalności misyjnej interesował podbój Chin
C) uczeni muzułmańscy byli nieprzychylni jezuitom D) zadaniem jezuitów było prowadzenie działalności handlowej

Pytania za 5 punktów

21. Pierwsze zdanie powyższego tekstu jest:
- A) wielokrotnie złożone B) pojedyncze C) złożone współrzędnie D) złożone podrzędnie
22. Rzeczownikiem nie jest wyraz:
- A) wzrost B) rozpad C) potęgi D) imperium
23. Obserwując powyższy tekst, możemy stwierdzić, że:
- A) nazwy członków zgromadzeń zakonnych piszemy wielką literą B) wielką literą piszemy nazwy dyscyplin naukowych
C) nazwy gwiazd i planet piszemy małą literą D) przymiotniki utworzone od nazw własnych piszemy małą literą
24. W pierwszym zdaniu powyższego tekstu nie ma:
- A) zaimka B) przymiotnika C) rzeczownika D) spójnika
25. Wyrazem, w którym akcent nie przypada na przedostatnią sylabę, jest słowo:
- A) utrzymywało B) jezuitami C) stąd D) wiary
26. Rzeczownikiem w dopełniaczu jest wyraz:
- A) dworach B) obliczeniu C) mnichów D) okiem
27. Czasownikiem w formie nieosobowej jest wyraz:
- A) utrzymywało B) wysyłano C) obecność D) stanął
28. Związek wyrazów *poziom wykształcenia* tworzą:
- A) dwa wyrazy będące różnymi częściami mowy w tym samym przypadku
B) dwa wyrazy będące tą samą częścią mowy w tym samym przypadku
C) dwa wyrazy będące różnymi częściami mowy w odmiennych przypadkach
D) dwa wyrazy będące tą samą częścią mowy w odmiennych przypadkach
29. W zdaniu *Pierwszymi mieszkańcami enklawy byli jezuita* podmiotem jest wyraz:
- A) mieszkańcami B) jezuita C) pierwszymi D) enklawy
30. Przysłówkiem w ostatnim zdaniu jest wyraz:
- A) mandżurskiej B) swoich C) wielu D) od